

Kære Studenter.

Tillykke med jeres studentereksamen! Hvor ser I dog smukke og glade ud! Man skulle ikke tro, at I lige har været igennem en måned med læsning og eksamener, for slet ikke at tale om et par hårde dage med "huefest" og anden festivitas. Jeg ved, I har set frem til denne dag rigtig længe. På forårets onsdagsfora i kantinen har I talt ned til sidste skoledag, og derhjemme har I sikkert sammen med jeres forældre talt ned til den sidste eksamen og denne afslutning. I dag står I så med huen som et symbol på, at I klarede det!

Når studentereksamen står som en skelsættende begivenhed for både jer og mange af os andre, så er det ikke bare på grund af selve studentereksamenen, men også fordi denne eksamen for de fleste danner en grænse mellem teenagerlivet hjemme i familien og et voksenliv på egne ben.

Jeg tror, at Steffen Brandt på CD'en "Nærmest lykkelig" rammer den følelse godt, som I studenter sidder med i dag.

At være lykkelig er som bekendt en flygtig tilstand – en tilstand hvor nogle af vores neuroner så at sige oversvømmer hjernen med små kemiske stoffer, som får problemer i vores verden til at synes perifere og lidt ligegyldige. Hjernen er - smart nok - konstrueret sådan, at der ikke er kemiske stoffer nok til at blive ved med at bade hjernen i "lykkestoffer", og sådan at stoffernes lykkevirkning også på sigt aftager. Konstant lykkefølelse er således biologisk set en teknisk umulighed! Efter en lykkerus følger et mere realistisk syn på omverdenen.

Spørger man danskere og folk i hele verden, om hvor lykkelige de er, så er vi danskere – gennemsnitligt betragtet – verdensmestre i at føle, at vi lever et "nærmest lykkeligt liv" for nu at blive i Steffen Brands terminologi.

Hvad er det så, der er så specielt ved os danskere, og det liv vi har mulighed for at leve – og har det noget med Christianshavns Gymnasium og jer studenter at gøre?

Op til klimakonferencen lavede Ugebrevet Mandag Morgen et temanummer med titlen "The Danish Secret". Det handlede om de forhold, hvor danskerne udmærker sig på verdensplan. Det er opløftende læsning. På en lang række parametre ligger vi i verdens top 5 – både når det drejer sig om at skabe innovation, samarbejde og fleksibilitet, OG når det gælder evnen til at "netværke", anvende ny IT, og skabe et trygt samfund. Det mest interessante ved denne analyse af "The Danish Secret" er dog konklusionen: Bag disse mange parametre er der ét bærende forhold, der præger vores liv og vores verden: Vi har som ingen andre befolkninger i verden *tillid til vores medmennesker*. Den tillid kommer ikke ud af ingenting! Bag denne følelse og adfærd ligger naturligvis nogle rammer i form af et velfærdssamfund præget af en stor grad af lighed.

Martin Marcussen, der er professor i statskundskab ved Københavns Universitet, er i sin nye bog "*Den danske model og globaliseringen*" ude i et lignende ærinde omkring nogle værdimæssige træk. Marcussen konkluderer at "*Danskerne er usædvanlige i international sammenhæng, hvad*

angår vores tilfredshed med tilværelsen, vores tro på demokratiet, vores tillid til hinanden... og vores tro på, at lighed i sig selv er et politisk mål". Disse værdier om tillid til hinanden samt troen på lighed og demokrati er i virkeligheden, som jeg ser det, bærende værdier i den måde, som I har interageret med jeres kammerater og lærere i jeres tid her på CG.

Marcussen beskriver det typisk danske som det, der er dagligdags og indlejret i vores kultur og opvækst. Det kan forekomme så naturligt, at vi ikke altid selv kan se og erkende det. Vores optik er begrænset af "blinde pletter".

En del af formålet med de tre gymnasieår er netop at forsøge at blive klogere på både sig selv og sine omgivelser, at opdage en del af sine egne "blinde pletter" og derigennem at blive alment dannet. Her kommer CG's holdning om at skabe mange internationale kontakter ind i billedet. For via samvær med mennesker, der lever på andre måder, lærer vi både at forstå det fremmede og os selv! Det tror jeg, at de af jer, som har boet i et serbisk, fransk, tysk eller spansk hjem under en af skolens udvekslingsrejser, vil give mig ret i.

Det med danske værdier kan i øvrigt let misforstås – for der er jo ikke tale om, at vi danskere blandt *alle* andre folkeslag har opfundet den dybe tallerken! Der er snarere tale om, at vi har formålet at lade os inspirere af forhold udefra gennem en åbenhed over for vores omverden. Allerede på Holbergs tid var det populært for unge mennesker at tage ud og opleve verden. Tænk bare på Holbergs danske student Rasmus Berg, der efter studier i storbyen vendte tilbage som Erasmus Montanus!

Benny Andersen har i sit digt "*Verdensborger i Danmark*" på fornem vis beskrevet den store påvirkning, vi danskere opsuger og gør til vores eget. Han skriver:

---

<i>"Som barn lærte jeg gode gamle danske børnedanse</i>	<i>Mine sko er italiensk</i>
<i>Med fremmedartede navne</i>	<i>Min bil er japansk</i>
<i>Scottish, Tyrolervals, Lanciers</i>	<i>Mit ur fra Schweiz – eller Hong Kong</i>
<i>Som ung: Engelsk vals,</i>	<i>Men midt i det hele er jeg så pæredans</i>
<i>Argentinsk tango, Brasiliansk samba.</i>	<i>Alverden samles i mig</i>
<i>Men jeg danser dem temmelig dansk.</i>	<i>Og bliver rystet godt sammen!</i>
<i>Jeg blev konfirmeret i en religion</i>	<i>Sesam Sesam luk dig op...</i>
<i>Der stammer fra Mellemøsten...</i>	<i>Eller er det mig der er Sesam?</i>
<i>Min skjorte er indis</i>	<i>I hvert fald vil jeg lukke mig op."</i>

---

Mange af jer skal i det kommende år – lige som Rasmus Berg – ud på en dannelsesrejse til andre verdensdele, på højskole eller måske blot ud i København. Jeg håber, at I ligesom Benny Andersen, uanset hvor I går videre i livet, "*vil lukke jer op*"!

En af grundene til at mange af os føler sig "nærmest lykkelige" kan hænge sammen med, at vi aldrig før har haft så mange valgmuligheder. Generationer tilbage var verden forudbestemt af ens

sociale herkomst, af en række statiske normer og ikke mindst af et meget mindre udsyn mod resten af verden; men i dag er der næsten ikke grænser for, hvad vi selv kan – og skal – vælge. Lige fra tøjstil, feriedestinationer og fritidsaktiviteter til politisk og religiøst ståsted.

De mange frigørende valgmuligheder er dog ikke udelukkende et gode. For nogle bliver de en spændetrøje. En spændetrøje, som får nogle unge til at føle, at de ikke slår til i forhold til egne drømme og omgivelsernes forventninger – fx fordi de ikke føler sig stærke nok til at træffe de rigtige valg på det rette tidspunkt. Effekten viser sig bl.a. ved, at et stigende antal unge har psykiske problemer. Forhåbentlig har CG været med til at sætte nogle af de mange valgmuligheder lidt i system for jer studenter gennem den refleksivitet, I har udviklet i mange af jeres fag.

Det er fristende på denne afslutningsdag, at stille sig op og give jer en masse gode råd med på vejen, inden I om lidt som CG-elever for sidste gang går ud igennem CG's skoleport, videre ud i livet. Det vil jeg imidlertid afstå fra. Dels ville rådene jo være forskellige alt efter, hvem af jer de gjaldt; dels håber jeg i virkeligheden, at den store personlige udvikling, I har været igennem i løbet af jeres sidste tre år på CG, vil være den *allerbedste* ballast i forhold til, at I *selv* kan guide jer "*nærmest lykkeligt*" videre gennem livet. Hvis jeg alligevel skulle bryde mit eget bud blot *én* gang, så er mit råd til jer: *se ind i jer selv, find ind til det, som I selv ønsker, og byg ikke bare en fremtid på, hvad politikere, familie og venner forventer af jer.*

Måske er der inspiration at hente i Steffen Brandts indre stemme, som i rocknummeret "*Nærmest Lykkelig*" siger til en ven:

- "*Hva' nu hvis jeg ikke ved præcis hva' jeg gør*
- *hva' nu hvis du sir, det er helt i orden*
- *er vi så ikke nærmest lykkelige vi to.*"

Med disse ord – og med håbet om, at I fremover *netop* ikke altid ved hvad I *præcis* vil gøre – dimitterer jeg jer som studenter fra Christianshavns Gymnasium.